

Božstvo Ježiša Krista

Problémové termíny a pasáže

©Jiří Moskala, Th.D., Ph.D.
Dean, Seventh-day Adventist Theological Seminary
Professor of Old Testament Exegesis and Theology
Andrews University

Úvod

*„A večný život je v tom, aby
poznali teba, jediného pravého
Boha, a toho, ktorého si poslal,
Ježiša Krista.“*

Jn 17,3

Plnosť božstva

Kolosenským 2,9:

“Ved’ v Kristovi telesne prebýva celá
plnosť Božstva.”

Tajomstvo nábožnosti

- „Bezpochyby, **tajomstvo nábožnosti** je veľké: **On [Boh] sa zjavil v tele**, bol ospravedlnený Duchom, zjavil sa anjelom, bol ohlasovaný medzi národmi, uverili v neho vo svete, bol vzatý do slávy.“ (1Tim 3,16)
- Boh zjavený v tele, v ľudskom tele.
- Inkarnácia!
- Boh a človek v jednej osobe.
- Pohoršujúce, iracionálne, nelogické.
- Tajomstvo!

Tajomstvo

- **Mysterion** — zasvätenie do ezoterických kultov
- Tajomstvá, ktoré nesmeli byť odhalené – pod hrozbou smrti
- **Boh zjavil tajomstvo!**
- Sme úplne závislí od tohto zjavenia.
- **Zvestujeme** tajomstvo!

- Mnoho diskusií **so svedkami Jehovovými.**
- Bol som kazateľom v cirkvi kde bola skupina, ktorá verila, že Ježiš Kristus bol:
 - Pred narodením — plným Bohom
 - Na zemi — iba ľudskou bytosťou, človekom.
 - Po nanebovstúpení — iba Bohom.
- Vysvetľoval som ... množstvo debát...

Pastoračné poznámky

„Ak ľudia odmietajú svedectvo inšpirovaných Písem o **Kristovom božstve**, je márne s nimi o tom diskutovať, pretože nijaký argument, akokoľvek presvedčivý, ich nemôže presvedčiť. 'Telesný človek neprijíma veci Božieho Ducha, lebo sú mu bláznovstvom a nemôže ich poznať, pretože sa posudzujú duchovne' (1Kor 2,14). Nikto, kto zastáva tento blud, nemôže mať pravý pojem o **Kristovej povahe, jeho poslaní, ani o veľkom Božom pláne spasenia človeka.**“

(Veľký spor vekov, s. 378 angl. číslovanie)

Konfrontácia trvá aj dnes!

- Prvý príchod Ježiša predstavoval problém pre tých, ktorí sa s Ním stretli.
- Otázka znela: **Kto je tento Ježiš?**
Je iba človek, alebo je božský, ako o sebe tvrdil?
Je Bohom?

Ježišova otázka k učeníkom

- Čo si myslia o mne, kto som?
- „A vy ma za koho pokladáte?“ Šimon Peter odpovedal: „Ty si Kristus, Syn živého Boha“ (Mt 16,15-16)

Kristove Božstvo

Môže byť potvrdené od rôznych anjelov.

Existujú rôzne súbory argumentov, z ktorých každý obsahuje zoskupenie dobrých dôvodov.

Kristove Božstvo

I. Ježiš a božské tituly

(Syn človeka; Syn Boží; Ja som; Boh; Jahve)

Ježiš a božské tituly

Ježiš, Syn človeka

Mt 8,20: Ježiš sám seba nazýva Synom človeka.

Mt 9,6: Tento Syn človeka má autoritu odpúšťať hriechy.

Podľa Dan 7,13 je nebeskou bytosťou.

Vid' tiež Zj 1,13-18.

Syn človeka je Mesiáš, titul, ktorý ukazuje na Ježišove božstvo.

Ježiš a božské tituly

Ježiš, Syn Boží

Na niekoľkých miestach je popisovaný Ježišov vzťah k Bohu Otcovi (Jn 1,14,18; 14,9)

Jn 10,29-36: Ježiš je Syn Boží a je jedno s Otcom. Židia rozumeli Ježišovmu prehláseniu a pokúsili sa ho ukameňovať.

Titul „Syn Boží“ označuje božskú osobu, ktorá sa stala v Ježišovi Kristovi ľudskou bytosťou. Tento titul sa nemá chápať doslovným spôsobom (t. j. že je Boží Syn).

Ježiš a božské tituly

Ježiš, Ja som

Jn 8:58: Ježiš nebol len pre-existujúci

On je Ja som. Toto je titul Boha
(**Ex 3,14**; Iz 43,10.13) ktorým sa predstavil
Mojžišovi.

Židia pochopili Ježišove prehlásenie o tom, že sa robí Bohom a
chceli Ho kameňovať (v. 59).

Ježiš a božské tituly

Ježiš je Boh

Jn 1,1-3: Slovo bolo Boh a stalo sa Ježišom (v. 14).

Jn 20,28: "Môj Pán a môj Boh."

Heb 1,8-9: Boh pomazal Boha (Ž 45,6-7).

Kol 2,9: V Ježišovi prebývala plnosť Božstva.
Počas svojho pozemského života bol Ježiš
plne Bohom.

Vid' tiež Tit 2,13 and Rim 9,5.

Jn 1,1-3.14

- „Na počiatku bolo Slovo, to Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. Ono bolo na počiatku u Boha. Ním vzniklo všetko a bez neho nevzniklo nič z toho, čo jestvuje.“
- Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεόν, καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. ² Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. ³ Πάντα δι’ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν.
- Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν ...

Ježiš a božské tituly

Ježiš je Jahve

Mt 3,3: Ján pripravuje cestu Pánovi/Jahve (**Iz 40:3**).
Ježiš je Jahve.

1Kor 10,4: Ježiš/Jahve sprevádza Izrael (**Ex 13:21**).

Jn 12,41: Ježišova sláva odkazuje k **Iz 6,1-3**.
(V Jn 12:37-43, Iz 6,10 je citovaný)

Jn 6,46: Boha Otca nikto nevidel. Ale Abrahám, Jákob a Mojžiš
sa stretli s Bohom Všemohúcim/Ježišom.
(Gen 17,1, 22; 35,9-13; Exo6,2-3).

Kristove Božstvo

II. Ježiš a božské atribúty

(večný, Stvoriteľ, všadeprítomný, všemohúci,
atď')

Ježiš a božské atribúty

Ježiš je večný

Zj 22,13: Ježiš je Alpha a Omega (v Zj 1,8 Otec).
Ježiš nie je limitovaný časom.

Mich 5,2: Časy večnosti sú prisudzované Mesiášovi.

Iz 9,5: Mesiáš je Otec večnosti.

Heb 1,8: Ježišov trón stojí naveky.

Ježiš a božské atribúty

Ježiš je Stvoriteľ

Jn 1,3: Slovo stvorilo všetky veci. V Zj 4,11 je Stvoriteľom Otec.

Kol 1,16: Napriek tomu, že Ježiš stvoril všetko, nestvoril sám seba.

Heb 1,2: Skrze Syna, Boh stvoril svet. Syn je Udržiavateľ a presne reprezentuje Otca (v. 3).

Ježiš a božské atribúty

Ježiš je Všemohúci a Vševediaci

Mt 28:18: Je mu daná všetka autorita.

Mt 9:4; Jn 2:24-25,47-50; Jn 21:17:

Ježiš bol schopný čítať myšlienky svojich poslucháčov. Poznal Natanaela ešte skôr, ako ho povolal za učeníka. Peter vyznal, že Ježiš vie, že ho miluje.

Ježiš a božské atribúty

Ježiš je všadeprítomný

Mt 18:20: „Kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som ja uprostred nich“

Mt 28:20: „Ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta“

Tieto výroky vyžadujú rozmer všadeprítomnosti.

Ježiš a božské atribúty

Ježiš zostáva ten istý

Heb 1:12: „Ty si vždy ten istý“

Heb 13:8: „Ježiš Kristus je ten istý včera, dnes i
naveky“

Ježišova absolútna istota znamená, že jeho láska k nám, ako aj jeho starostlivosť o nás nezávisí od meniacich sa príležitostí, pocitov alebo nálad.

Ježiš a božské atribúty

Ježiš má život v sebe — **On je zdrojom života**, a nielenže **On dáva život**, ale **On sám je ŽIVOT!**

Jn 1:4:	Život je Ježiš.
Jn 5:26:	Syn má život sám v sebe.
Jn 10:17:	Môže položiť svoj život a môže si ho opäť vziať.
Jn 6:40;10:28:	On nám môže dať život.
Jn 11:25;14:6:	On je vzkriesenie, cesta, pravda a život (Jn 11,25; 14,6). Večný život vždy závisí od Ježiša (Jn 3,36; 6,40; 10,28; 1Jn 5,11-13).

Ježišove božstvo

III. Ježiš a božské prehlásenia

(odpúšťal hriechy a svojimi výrokmi, že má k dispozícii anjelov a kráľovstvo)

Ježiš bol pokorný človek (Mt 11,28-30), ale tvrdenia, že má moc odpúšťať hriechy, sú bezprecedentné a dych vyrážajúce.

Ježišove a božské prehlásenia

Ježiš odpúšťa hriechy

Mk 2:5-12:

Židia veľmi dobre vedeli, že autoritu odpúšťať hriechy má iba Boh. Napriek tomu Ježiš odpúšťal hriechy a dokazoval, že má na to právo a autoritu, keď urobil zázrak.

Marek 2:5-11

„Ked' Ježiš videl ich vieru, povedal ochrnutému: „**Syn môj, odpúšťajú sa ti hriechy!**“ Sedeli tam aj niektorí zákonníci a vo svojom vnútri uvažovali: „Čo to tento človek hovorí? Rúha sa! **Kto iný môže odpúšťať hriechy okrem samého Boha?**“ Ježiš hneď svojím duchom spoznal, že takto uvažujú a povedal im: „Prečo takto uvažujete vo svojom vnútri? Čo je ľahšie? Povedať ochrnutému: ‚Odpúšťajú sa ti hriechy‘ alebo povedať: ‚Vstaň, vezmi si lôžko a chod‘!? **Aby ste však vedeli, že Syn človeka má moc odpúšťať na zemi hriechy**“ — povedal ochrnutému: „Hovorím ti: Vstaň, vezmi si lôžko a chod' domov!“

Ježiš a božské prehlásenia

Ježiš má anjelov k dispozícii

Ježiš prehlásil Božie vlastníctvo za svoje. O Božích anjeloch (Lk 12,8-9; 15,10; Zj 3,5) hovoril ako o svojich anjeloch (Mt 13,41).

Mt 26:53:

Ježiš má anjelov k dispozícii, mohol by sa obrátiť na Otca a Otec by mu hneď dal k okamžitému použitiu viac ako dvanásť légií anjelov.

Ježiš a božské prehlásenia

Ježiš vlastní kráľovstvo.

Božie kráľovstvo, alebo nebeské kráľovstvo (Mt 12,28; 19,14), ktoré mu udelil do vlastníctva samotný Otec (Lk 22,29).

Preto môže Ježiš hovoriť o „mojom kráľovstve“, ktoré nepochádza z tohto sveta (Jn 18,36). Boží vyvolený ľud (Mk 13,20) je Ježišovým vyvoleným ľudom (Mt 24,31).

Kristove božstvo

IV. Ježiš a božské uctievanie

(seba chápal ako Božské bytie; bol a je uctievaný; ľudia tomu tak aj verili; atď')

Ježiš a božské uctievanie

Uctievanie a klaňanie

Uctievanie patrí jedine Bohu. Keď sa Ján omylom pokúšal uctievať anjela, bol varovaný: „Stráň sa toho... Bohu sa klaňaj!“ (Zj 19,10; 22,9).

Prvé a druhé prikázanie Desatora obmedzuje uctievanie len na Boha a zakazuje uctievať čokoľvek, alebo kohokoľvek okrem Jahveho. Ježiš však poctu klaňania prijal (Jn 9,38), pretože bol Bohom.

Ježiš a božské uctievanie

Ježiš je uctievaný

Mt 28:9: Ježiša uctievať jeho učeníci.

Heb 1:6: Anjeli sa klaňajú Synovi.

V inauguračnej scéne v Zj 4 a 5 je zaznamenaných päť hymnov:

- prvé dva hymny uctievať Otca (Zj 4,8.11)
- nasledujúce dva vzdávajú najvyššiu česť a úctu samotnému Synovi (Zj 5,9.10.12).
- posledný vrcholný hymnus oslavuje Otca aj Syna
- klaňajú sa im všetky živé bytosti (Zj 5,13-14).

Ježiš a božské uctievanie

Ježiš je adresátom modlitieb

1Kor 1:2: veriaci vzývajú Ježišove meno

Jn 14:14: o čokoľvek budeme Ježiša prosiť v jeho mene

Sk 7:59: Štefan bol kameňovaný, keď sa modlil k Ježišovi

Záver: Skutočné dôkazy

Tvrdenia Ježiša Krista boli tak závažné, že existujú len dve možnosti:

- **alebo bol** tým, čo o sebe tvrdil, teda **Bohom**
- **alebo** bol blázon, šialenec a podvodník.

Výnimočné prehlásenia

- „Verte v Boha, verte aj vo mňa!“
- „Ja som vzkriesenie i život.“
- „Kto verí vo mňa, aj keď zomrie, bude žiť.“
- „Ja som cesta, pravda i život. Nik neprichádza k Otcovi, ak len nie skrze mňa“

Jn 5:23

- „.... aby si všetci **ctili Syna, ako si ctia Otca**. Kto si nectí Syna, nectí si ani Otca, ktorý ho poslal“
- „Skôr ako Abrahám, Ja som.“
- Prehlasoval, že je Jahvem SZ (Ex 3). Židia ho chceli za to rúhanie ukameňovať.
- Prehlásil, že má moc odpúšťať hriechy.
- Prijal uctievanie od ľudí.
- atď.

Kristove božstvo

V. Otázky týkajúce sa Ježišovho
božstva

**Niektoré problematické termíny a
biblické pasáže.**

Hermeneutické princípy

**Ako interpretovať ťažké biblické
pasáže alebo termíny?**

Ako študovať problematické pojmy a vykladať zložité biblické pasáže?

1. Pamätajte na to, že nejasné, alebo problematické miesta treba vykladať vo svetle **jasných textov**, nie naopak.
2. O význame konkrétneho slova alebo vety musí rozhodnúť **kontext**. Je potrebné určiť jeho **zámer**. Treba pochopiť „čo“ text alebo autor - a „prečo“ to hovorí.
3. **Zozbierajte všetko**, čo sa týka danej témy. Nebud'te selektívni a nedávajte niektoré texty bokom. Bud'te dôslední.
4. Urobte všetko preto, aby ste **zachovali jednotu** biblického posolstva.
5. **Pôvodný význam** textu musí mať prednosť pred modernými prekladmi a kategóriami vysvetľovania.
6. **Je potrebné chápať text** alebo problém v širšom kontexte veľkého biblického príbehu odhalenia veľkého sporu medzi dobrom a zlom, pravdou a lžou, Kristom a Satanom.
7. **Aký obraz Boha** vykreslí samotná interpretácia?

1. Počiatok

Ježiš ako Počiatok Božieho stvorenia (Zj 3:14; Kol 1:18)

„Anjelovi cirkvi v Laodicei napíš: ‚Toto hovorí Amen, verný a pravdivý svedok, počiatok Božieho stvorenia‘“
(Zj 3,14).

ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ θεοῦ

he arché

Toto prehlásenie vedie niektorých ľudí k tomu, že slovo „počiatok“ musí znamenať, že Ježiš bol stvorený v d’alekej minulosti a že bol prvým Božím stvorením.

Slovo „počiatok“, ktoré má svoj pôvod v gréckom termíne „*arché*“ a ktoré je možné preložiť viacerým spôsobom, ako len počiatok: „*pôvod*“, „*prvá príčina*“, „*princíp*“ alebo „*vládca*.“

Ježiš ako Počiatok Božieho stvorenia

- Je dôležité poznamenať, že aj sám Otec je v Zj 21,6 nazvaný „počiatkom“:
- „Ajhľa, všetko tvorím nové.“ A dodal: „Napíš, že tieto slová sú verné a pravé. A doložil: Stalo sa! Ja som Alfa i Omega, Počiatok i Koniec. Ja dám vysmädnutému zadarmo z prameňa vody života“
- Rovnaký titul sa používa pre Ježiša aj v Zj 22,13.
- Ježiš teda nie je stvorením (ako nie je stvorením ani Otec).
- On je Stvoriteľom všetkých vecí.

2. Prvorodený

Ježiš ako prvorodený (Kol 1:15)

πρωτότοκος (prótos + tiktó; hebr. —**bekor**)

- „On je obraz neviditeľného Boha, prvorodený nad **všetkým stvorením**“ (Kol 1,15 NIV).
- „On je obraz neviditeľného Boha, prvorodený všetkého tvorstva.“ (SEB)
- „On je obraz neviditeľného Boha, prvorodený všetkého tvorstva.“ (ROH)

Prvorodený je Stvoriteľom

Kol 1:16:

„Ved' v ňom bolo stvorené všetko na nebi i na zemi, viditeľné i neviditeľné, tróny i panstvá, kniežatstvá a mocnosti, všetko je stvorené skrze neho a pre neho.“

Všetko bolo stvorené Ježišom, preto on nemôže byť stvorením.

Výsledok:

„A on je pred všetkým a všetko pretrváva v ňom“ (Kol 1,17).

Význam termínu Prvorodený

- Prvorodený bol vodcom a mal výsady aj zodpovednosti.

Niekedy nezohrávali úlohu samotné narodenie ani časový aspekt.

Dôležité boli postavenie a dôstojnosť prvorodeného.
Jeho postavenie bolo jedinečné.

Význam termínu Prvorodený

- Příklad: Prvá dáma

Prvorodený

Dávid bol mladým chlapcom keď sa stal prvorodeným, naoslavovanejším kráľom. 1Sam 16:10-12 — Ž 89:20-27.

Jákob nie Ézau: Gen 25:25-26 — Ex 4:22.

Efrajim nie Manasse: Gen 41:50-52 — Jer 31:9.

Júda (vodcovstvo) and Lévi (duchovné vodcovstvo) namiesto Rúbena: Gen 35:22; 49:3-4, 8; 1Kron 5:1-2; Num 3:12-13; Heb 7:5-9.

- Všetci dostali vysoko **privilegovanú pozíciu, pozíciu autority a pocty!!!**

Kol 1,18 — Ježiš je prvorodeným z mŕtvych

- „On je hlavou tela, Cirkvi. On je počiatok, prvorodený z mŕtvych, aby tak mal vo všetkom prvenstvo.“

πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν

Čo sa týka **chronológie**, **Ježiš** **nebol prvým**, ktorý vstal z mŕtvych (Mojžiš, Lazar...), ale On je **kl'účom ku vzkrieseniu**. On je Vzkriesenie. Bez Neho by nebolo možné vzkriesenie!

Kol 1:18 — Nadradenosť Ježiša

Cieľ, zámer textu je explicitne vyjadrené:

- „On je hlavou tela, Cirkvi. On je počiatok, prvorodený z mŕtvych, **aby tak mal vo všetkom prvenstvo**“ (SEB).
- „A on je hlavou tela, cirkvi, ktorý je počiatkom, prvorodeným z mŕtvych, **aby on bol vo všetkom prvý**“ (ROH).

πρωτεύων

Grécke prídavné meno *próteuó* znamená „byť prvý“, „mať prvé miesto“, teda mať prednosť.

Prvorodený

Vztiahnuté na Ježiša, termín popisuje Jeho vyvýšenú pozíciu, a neznamená, že sa narodil (Kol 1,18). Má absolútne privilegované, jedinečné a nenahradiťné postavenie, postavenie authority, nadradenosti a pocty!!!

3. Monogenés — Jednorodený

Ježiš, jednorodený (Jn 1,14.18; atď.) — μονογενής

(μόνος + γένος) = “jediný svojho druhu” {hebrejsky *jachíd*}

Preklad “jediný” alebo “jedinečný” je správne.

- Správny výraz pre „splodený” je *gegennéka* (Heb 1:5).
- Výraz *monogenés* v LXX je prekladom hebrejského slova, ktoré sa na iných miestach prekladá ako „milovaný” [*agapétos*] (Mk 1,11; p. Gn 22,2). Tieto dve slová si môžu byť niekedy

Jn 3,16.18

„Ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho **jednorodeného** Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život“ (SEB)

„Lebo tak Boh miloval svet, že dal **svojho jediného** Syna, aby nik, aby každý, kto verí v Neho verí, ale mal večný život“ (NPK)

„Kto verí v neho, nie je odsúdený. Kto neverí, už je odsúdený, pretože neuveril v meno **jednorodeného** Božieho Syna“ (SEB)

„Každý kto verí v Neho nie je odsúdený, lebo každý kto neverí už je odsúdený pretože neuveril v meno Božieho **jedného a jediného** Syna (NIV)

Jn 3,16.18

„Ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho **jednorodeného** Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život“ (SEB)

„Lebo tak Boh miloval svet, že dal **svojho jediného** Syna, aby nik, aby každý, kto verí v Neho verí, ale mal večný život“ (NPK)

„Kto verí v neho, nie je odsúdený. Kto neverí, už je odsúdený, pretože neuveril v meno **jednorodeného** Božieho Syna“ (SEB)

„Každý kto verí v Neho nie je odsúdený, lebo každý kto neverí už je odsúdený pretože neuveril v meno Božieho **jediného** Syna (NIV)

“Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· **μονογενὴς** θεὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς **ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.**” (Jn 1,18 BGT)

1Jn 4,9

- „V tom sa zjavila láska Božia v nás, že svojho Syna, *jednorodeného*, poslal Boh na svet, aby sme žili skrze neho“ (ROH).
- „Božia láska k nám sa prejavila v tom, že Boh poslal na svet *svojho jednorodeného* Syna, aby sme skrze neho mali život“ (SEB).

- Výraz *monogenés* sa v Novej zmluve používa **9-krát**
- **5-krát** je vzťahnutý na Ježiša v Jn 1,14.18; 3,16.18; 1Jn 4,9
- **4-krát toto** slovo poukazuje na jediné dieťa v rodine, t. j. na jedinečné dieťa.
 - Lk 7,12 opisuje jediného syna vdovy v Naime;
 - Lk 8,42 hovorí o Jairovej jedinej dcére;
 - Lk 9,38 sa vzťahuje na jediného syna so zlým duchom; a
 - Heb 11,17 opisuje Abrahámovho syna Izáka

Izák je Abrahámov monogenés. Bol jedinečný, **pretože bol synom zasl'úbenia. Bol jedinečným synom - syn Zasl'úbenia!** Dôraz nie je položený na narodenie.

- **Ježiš je Jedinečný! Jediný svojho druhu!**

4. Syn- Otec; jazyk

- Termín Syn - Otec vyjadruje vzťah.
- Je to najlepší opis blízke vzťahu.
- Je to vyjadrené v ľudskom jazyku, je to ilustrácia.
- Symbol, metafora.
- Nevyjadruje a neodkazuje k fyzickému narodeniu.

Príklady

- 1. Syn človeka — Ez 2,1.3.6.8; 3:1.4.10; etc. (93x)

Príklady

- 1. Son of man — Ez 2,1.3.6.8; 3,1.4.10
- 2. Synovia hromu — Mk 3,17

„**Jakub** Zebedejov a **Ján**, Jakubov brat — ktorým dal meno **Boanérges**, čo značí synovia hromu.“

Príklady

- 1. Son of man — Ez 2,1.3.6.8; 3,1.4.10
- 2. Synovia hromu — Mk 3,17

„**Jakub** Zebedejov a **Ján**, Jakubov brat — ktorým dal meno **Boanérges**, čo značí synovia hromu“

- 3. Syn zatratenia — 2Tes 2,3

Daniel 4

- **Nebuchodonozor a Belšaccar**
- **Vzt'ah Otec - Syn, aj keď neboli v tomto úzkom rodinnom vzt'ahu**
- **Mali rovnaký kráľovský úrad a postavenie**

Iný príklad

- **Jn 8,39-44**

- „Naším otcom je Abrahám!“ vyhlásili. Ježiš im ale povedal, „Ak ste Abrahámove deti, mali by ste robiť Abrahámove skutky!... Keby bol Boh vaším otcom, milovali by ste ma...

- **Jn 8,44**

- Vaším otcom je diabol a chcete plniť žiadosti svojho otca. On bol od počiatku vrahom ľudí a nestál v pravde, lebo v ňom niet pravdy. Keď hovorí lož, hovorí z toho, čo mu je vlastné, pretože je klamár a otec lži.“

- Terminológia Otec - Syn odkazuje na ich rovnaké nádherné vlastnosti a božskú podstatu, nie na ich pôvod. Je to obraz, ktorý nám má pomôcť pochopiť blízky, dôverný vzťah medzi týmito dvoma osobami, medzi Otcom a Synom.

5. Dnes splodený

- Vztiahnuté na Ježiša:

“Ty si môj syn, ja som ťa dnes splodil” (Heb 1,5)

Žalm 2

- Prebraté zo **Žalmu 2:7**
„Ty si môj syn, ja som t'a dnes splodil“ (= stanem sa tvojim Otcom)
- Inauguračný a korunovačný žalm
- Dávid - Šalamún

Ž 2,6-7

„Ja som ustanovil svojho kráľa na Sione, na
svojom svätom vrchu. Oznamujem rozhodnutie
Hospodina. Povedal mi: **„Ty si môj syn, ja som
t'a dnes splodil“**“

Použité v Novom Zákone:

1. Heb 1:5
2. Lk 3:22
3. Mt 17:5
4. Sk 13:33
5. Heb 5:5

(Trikrát je citovaná celá veta, v ostatných dvoch prípadoch je použitá len jej časť.)

Hebrejom 1,5-6

„Ved' komu kedy z anjelov Boh povedal: Ty si môj syn, ja som t'a dnes splodil? A opäť: Ja budem jeho otcom a on mi bude synom? A keď uvádza Prvorodeného na svet, znova hovorí: Nech sa mu klaňajú všetci Boží anjeli!“ Kontext tejto vety naznačuje, že bola použitá pri Kristovom vtelení.

= **Vtelenie (Nanebovstúpenie)**

Lukáš 3,22

„A Duch Svätý zostúpil na neho v telesnej podobe ako holubica. Z neba zaznel hlas: Ty si môj milovaný Syn, v tebe mám zaľúbenie.“ V kontexte sa táto veta vzťahuje na Kristov krst.

=

Krst

Matúš 17,5

„Kým ešte hovoril, zahalil ich jasný oblak
a vtom bolo z oblaku počuť hlas: „Toto je
môj milovaný Syn, ktorého som si oblúbil.
Jeho počúvajte!“

= **Premenenie**

Skutky 13,33

„Boh splnil nám, ich deťom, keď vzkriesil
Ježiša, ako je napísané v druhom žalme:
Ty si môj syn, ja som t'a dnes splodil.“

= **Vzkriesenie**

Hebrejom 5,5

„Ved' ani Kristus sa neoslávil sám, keď sa stal veľkňazom, ale oslávil ho ten, čo mu povedal: Ty si môj syn, ja som ťa dnes splodil.“

= Inaugurácia Ježiša do veľkňazskej služby v
nebeskej svätyni po jeho nanebovstúpení.

Použité v Novom Zákone:

1. **Heb 1:5** - Inkarnácia
2. Lk 3:22 - Krst
3. Mt 17:5 - Premena
4. **Sk 13:33** - Vzkriesenie
5. **Heb 5:5** - Inaugurácia Ježiša do veľkňazskej služby v nebeskej svätyni po jeho nanebovstúpení.

Význam

- Fráza "Ty si môj syn, ja som t'a dnes splodil"
odkazuje vždy k **novej fáze novej role v službe
Ježiša Krista!**
- Vtelenie — Premenenie — Vzkriesenie —
Nanebovstúpenie — Kňazská služba.

6. Ježiš ako Múdrost' v Prísloviach 8

- Niektorí kresťanskí vykladači správne rozpoznali, že Múdrost' v Prísloviach 8 predstavuje Ježiša Krista.
- Múdrost' v Prísloviach 8 je hypostázou božskej Múdrosti a má nezávislú existenciu.
- Múdrost' je nebeskou osobou a spolutvorcom Jahveho.
- Múdrost' existovala pred začiatkom stvorenia

Múdrost' = Božská osoba

Múdrost' preberá práve tie výsady, ktoré sú inde vyhradené iba Jahvemu:

- Darca života a smrti (8,35-36)
- Zdroj legitímnej vlády (8,15-16)
- Tú, ktorého treba hľadať, nájsť a volať (1,28; 8,17)
- Tú, ktorú treba milovať (8,17)
- Zdroj zjavenia (8,6-10.19.32.34; 30,3-5)
- Darca bohatstva (8,18-21)
- Darca bezpečia (1,33)
- Staví si Chrám, ako sa na božstvo jej postavenia patrí (9,1)

Božské seba-velebenie

- Používa božské seba-prehlásenie: „**Ja som Múdrost'**“ podobne ako „Ja som Jahve“ (alebo ako na Starom Blízkom východe „Ja som Ištar“), keďže táto rétorická forma je v Písme vyhradená pre božstvo (Prís 8,12; Ez 12,25; 35,12; Zach 10,6; Mal 3,6).
- Podobne ako „Ja som Jahve,“ „Ja som Ištar“
- Múdrost' je božská postava a hovorí ako božstvo.

Príslovia 8,22-31

— Poetická pasáž

- Metafory, symboly a obrazy.
- Jazyk rodenia.
- Hebrejské idiomatické vyjadrenie.
- Nemá sa chápať doslovne.

Je Ježiš zrodený ako Múdrosť podľa Príslovia 8 kapitoly?

- „Hospodin ma stvoril [kanani] na začiatku svojho diela, pred svojimi dávnymi skutkami. Od vekov som bola utvorená [nisakti], od začiatku, prv ako povstala zem. Ešte neboli priepastné hlbiny, zrodila som sa [cholalti], keď ešte neboli pramene bohaté na vodu. Predtým, ako boli umiestnené vrchy, prv ako kopce som sa zrodila [cholalti]“ (ŠEB).
- „Hospodin si ma nadobudol [kanani] za počiatok svojej cesty, pred všetkými svojimi skutkami, pred všetkými časy. Ustanovená [nisakti] som od veku, od počiatku, prv ako bola zem. Keď ešte nebolo priepastí, bola som splodená [cholalti], keď ešte nebolo prameňov, zat'ažených vodami. Prv ako boli vrchy zapustené do základov, prv ako boli brehy, bola som splodená [cholalti]“

Príslovia 8,22-25

Príslovia 8,22–25 (SEB)

„Hospodin ma stvoril [kanani] na začiatku svojho diela, pred svojimi dávnymi skutkami. Od vekov som bola utvorená [nisakti], od začiatku, prv ako povstala zem. Ešte neboli priepastné hlbiny, zrodila som sa [cholalti], keď ešte neboli pramene bohaté na vodu. Predtým, ako boli umiestnené vrchy, prv ako kopce som sa zrodila [cholalti].“

- *q-n-h* (Prís 8,22) = „vlastnit“ alebo „rodit“
- *n-s-k* III (Prís 8,23) = „ustanovit“ alebo „postavit“
alebo „inštalovat“ alebo „určit“

מַעוֹלָם נִסְכָּתִי מֵרֹאשׁ מִקְדָּמִי-אָרֶץ:

- *cholalti* (Prís 8,24) od „*ch-j-l*“ = „byt' vyvedený“ alebo „rodit“

Žalm 2,6-7

- “Ustanovil som [נָאֲנִי נִסְכָּחִי מֶלֶכִּי — *nsk III*] môjho kráľa na Sione, mojom svätom vrchu.’ Vyhlasujem rozhodnutie [אַסְפָּרָה אֶל חֶק] Pána: Povedal mi: „Ty si môj syn, ja som t’a dnes splodil [יִלְדִיתִּיךָ - *yálad*].” (SEP, SSV)

- נָאֲנִי נִסְכָּחִי מֶלֶכִּי עַל-צִיּוֹן הַר-קְדֹשִׁי:
- אַסְפָּרָה אֶל חֶק יְהוָה אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדִיתִּיךָ:

- “Ustanovil som [נָאֲנִי נִסְכָּחִי מֶלֶכִּי — *nsk III*] môjho kráľa na Sione, mojom svätom vrchu.’ Vyhlasujem rozhodnutie [אַסְפָּרָה אֶל חֶק] Pána: Povedal mi: „Ty si môj syn, dnes som stal tvojim otcom [יִלְדִיתִּיךָ - *yálad*].” (BOT)

Link between Proverbs 8 and Psalm 2

Language connection:

- “installed” — used only in these two passages in the whole Bible!
- Technical language of installation (*nsk* III) — Psalm 2:6-7 and Prov 8:23.
- Unique vocabulary — Prov 8 and Ps 2 use “birth” as technical language to describe the formal installation of royalty into a new office.

Meaning:

“He appointed me before other creation to a specific task!”

- Prov 8 refers to a time of His **installment into His office** of “COMMUNICATION” in the beginning of creation.
- Jesus assumed His new role: **to be the Communicator/Mediator between God and the rest of His creation.** Jesus took upon Himself voluntarily this function of mediation!

Príslovia 8,30-31

- **Po jeho boku** som stávala deň čo deň **ako staviteľ** (amón), jeho miláčik a jeho potecha. Stále som sa pohrávala v jeho prítomnosti. Pohrávala som sa po jeho zemi, keď ju už dokončil, no najradšej sa bavím v spoločnosti ľudí" (BOT).
- Byla jsem **vedle něho jako řemeslník** (amón), byla jsem jeho potěšením den za dnem, radovala jsem se před ním po celou dobu. Radovala jsem se z celé jeho země, mé potěšení bylo s lidskými syny" (ČSP)

amón znamená „majster remeselník“, „robotník“, „umelec“ alebo „architekt“.

Múdrosť je opísaná ako majster remeselník, t. j. spolutvorca Boha, ktorý je vždy vedľa neho a s ním a spoločne sa teší z tvorivého diela.

Múdrosť = Ježiš Kristus

- Múdrosť = Ježiš Kristus.
- Ježiš je zosobnená Múdrosť.
- Hypostáza znamená opis skutočnej božskej bytosti.
- Ježiš je personifikovaná Múdrosť, božská osoba.
- Nie doslova „splodená“ alebo „narodená“ (jedná sa o básnický jazyk).

Prostrednícka rola Ježiša

- Príslovie 8 sa vzťahuje na čas Kristovho uvedenia do nového komunikačného úradu, do úlohy prostredníka. Opisuje čas, niekedy vo večnej minulosti, keď bol Ježiš „ustanovený“ alebo „inštalovaný“ (*n-s-k III*) do tejto funkcie Prostredníka.
- Otec a Ježiš boli rovnocennými členmi Trojice ako Spolutvorcovia. Múdrost' je božským náprotivkom Jahveho.
- Ježiš teda na seba vzal úlohu sprostredkovateľa medzi Trojicou a ľudstvom (a možno dokonca aj medzi Otcom a zvyškom stvoreného sveta).

EGW: TMK 338

- „**Keby Boh Otec prišiel na náš svet** a prebýval medzi nami, zahalil svoju slávu, pokoril sa, aby na neho mohlo hľadiť ľudstvo, dejiny, ktoré máme o Kristovom živote by sa v ničom nezmenili... V každom Ježišovom skutku, v každom jeho poučení máme vidieť, počuť a spoznať Hospodina. Pri pohľade na Ježiša, či načúvaní Jemu, v každom jeho prejave máme počuť hlas a intonáciu samotného Otca.

(TMK - That I May Know Him, 338)

- „Keby Boh Otec prišiel na náš svet a prebýval medzi nami, zahalil svoju slávu, pokoril sa, aby na neho mohlo hľadiet' ľudstvo, dejiny, ktoré máme o Kristovom živote by sa v ničom nezmenili. Stále by sme tam nachádzali ten istý záznam Jeho vlastnej blahosklonnej milosti. V každom Ježišovom skutku, v každom jeho poučení máme vidieť, počuť a spoznať Hospodina. Pri pohľade na Ježiša, či načúvaní Jemu, v každom jeho prejave máme počuť hlas a intonáciu samotného Otca. Vyjadriť to ľudským jazykom je takmer nemožné! Už radšej nič nehovorím a spolu s Jánom prevolávam: „Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec, aby sme sa volali Božími deťmi. A nimi sme. Svet nás preto nepozná, lebo nepoznal Jeho“

Dopis 83, 1895 od Ellen Whiteovej synovi Jamesovi Edsonovi Whiteovi).

Povolanie k pokore

„Ak teda jestvuje nejaké povzbudenie v Kristovi, ak jestvuje nejaká útecha z lásky, nejaké spoločenstvo Ducha, nejaký súcít a milosrdenstvo, dovŕšte moju radosť: zmýšľajte rovnako, majte tú istú lásku, buďte jedna duša a jedna myseľ! **Nič nerobte z ctižiadostivosti ani pre márnú slávu, ale radšej v pokore pokladajte iných za vyšších od seba**, a nevyhl'adávajte každý iba svoje záujmy, ale aj záujmy druhých.“

Fil 2,1-4

7. Kenóza — Ježišove vyprázdnenie seba samého

„On, hoci mal Božiu podobu, svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za korist', **ale zriekol sa jej**, keď **vzal na seba podobu služobníka a stal sa podobný ľuďom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka**, **ponížil sa** a stal sa poslušným až na smrť, a to smrť na kríži. Preto ho Boh nad všetko povýšil a dal mu meno nad každé meno, aby sa pri mene Ježiš zohlo každé koleno tých, čo sú na nebi, na zemi aj v podsvetí a aby každý jazyk vyznával na slávu Boha Otca: „Ježiš Kristus je Pán.“ (Flp 2,5-11).

7. Kenóza — Ježišove vyprázdnenie seba samého

„On, hoci mal Božiu podobu, svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za korisť, **ale zriekol** [ekenosén] **sa jej**, keď vzal na seba podobu služobníka a stal sa podobný ľuďom a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka, ponížil sa a stal sa poslušným až na smrť, a to smrť na kríži. Preto ho Boh nad všetko povýšil a dal mu meno nad každé meno, aby sa pri mene Ježiš zohlo každé koleno tých, čo sú na nebi, na zemi aj v podsvetí a aby každý jazyk vyznával na slávu Boha Otca: „Ježiš Kristus je Pán.“ (Flp 2,5-11).

Ježišove seba-vyprázdnenie

Fil 2,5-11 (v. 7 — *ekenosén*)

- Ale ako správne chápať vetu, že Ježiš sa „vyprázdnil“? Vyprázdnil svoje božstvo v čase vtelenia?
- Lekcia pokory! Náš úryvok je „náhodným“ textom, v ktorom Pavol vysvetľuje, že veriaci musia byť zjednotení v Kristovi a pokorní. Pavol ich napomína, aby považovali iných za hodnejších ako seba, aby si ich vážili a oceňovali.
- Uvádza vrcholný príklad pokory, a to Ježišovo vtelenie, službu a smrť na kríži.
- Bud'te pokorní ako Ježiš! Bol rovný Bohu, ale vyprázdnil sa, t. j. pokoril sa a stal sa človekom aj služobníkom a napokon živou obetou, keď zomrel za ľudstvo.

Význam termínu *kenosis*:

KONTEXT

- Tento pojem je použitý **pět'krát** a to iba Pavlom a má vždy **prenesený/symbolický** význam.
- Fil 2,7 (náš text)
- Rim 4,14
- 1Kor 1,17
- 1Kor 9,15
- 2Kor 9,3

Všetky výskyty sa nachádzajú iba u Pavla!

Rimanom 4,14

„Ved' ak sú dedičmi tí, čo sú zo zákona, tak viera **bola zmarená** [doslova vyprázdniť, anulovať] a zasl'úbenie zrušené" (SEP).

1Korint'anom 1,17

„Kristus ma totiž neposlal krstiť, ale zvestovať evanjelium, nie však múdrosťou slova, **aby Kristov kríž nebol vyprázdnený** [doslova anulovať, urobiť neplatným]“ (SEB).

1Korint'anom 9,15

„No ja som nič z toho nepoužil. A toto nepíšem preto, aby to bolo aj v mojom prípade, lebo radšej zomriem, ako by mal niekto **zmarit'** [d. vyprázdnit', anulovat'] túto moju chválu“ (SSV).

2Korintským 9,3

„Poslal som teda bratov, aby naša chvála o vás nebola v tomto ohľade iba prázdnu [d. vyprázdniť, anulovať], rečou, ale **aby ste boli pripravení**, ako som vám prikázal“ (SEB)

Význam termínu *kenosis*

- Prenesené/symbolické použitie termínu:
= Pokoril sám seba
- Ježiš „sa vyprázdnil“, teda znamená, že odložil výhody svojho božstva (nie svojho božstva):
 - ☐ Svoje postavenie v nebi
 - ☐ Svoju slávu
 - ☐ Svoje nezávislé použitie svojej božskej moci
- Prišiel žiť na zem ako človek. Kristus dobrovoľne odložil používanie svojej božskej moci, aby si pomohol, aby nezávisle použil svoju božskú silu.
- Plne sa podriadil plneniu vôle svojho Otca.

Illustration: Kráľ Václav IV

V dejinách českých kráľov sa nachádza príbeh o **českom kráľovi Václavovi IV. z obdobia stredoveku** (15. storočie), ktorý to pekne ilustruje. Kráľ Václav (Václav) sa rád prezliekal do podoby chudobného sedliaka a žil ako žobrák, ktorý sa zamiešal medzi ľuďmi, aby vedel, čo si myslia a hovoria o kráľovi.

Otázka znie: **Bol Václav kráľom aj vtedy, keď bol prezlečený za sedliaka?**

Áno, lebo aj v chudobnom odeve bol kráľom, hoci zamaskovaný a ťažko rozpoznateľný.

Podobne aj počas Ježišovho človečenstva a jeho pokorného konania, keď sa obetoval za ľudí, keď na seba vzal ľudskú prirodzenosť, ani na okamih neprestal byť Bohom a nevzdal sa svojho božstva. Nikdy neprestal byť Bohom!

Naša odpoveď

Ked' skúsenostne spoznáme nášho úžasného Boha, máme večný život. Čo to znamená? Ako ľudia by sme chceli veľmi pochopiť, kto je Boh. A hoci by sa to zdalo akokoľvek dôležité, poznanie Boha presahuje akúkoľvek intelektuálnu schopnosť človeka.

Pochopiť Boha znamená žiť denne v dôvernom vzťahu s Bohom. Spolu s týmto životne dôležitým poznaním sme povolaní rásť v Kristovi.

Náš rast v Kristovi

Mat' rovnakú „Myseľ“ ako Kristus
znamená mat' rovnaký „Postoj“ k
iným ľuďom, aký mal Ježiš
Kristus.

V mestečku Valašské Meziříčí v České republice sa nachádza astronomické observatórium a pri vchode na stene je obrovský nápis: „**Malé poznanie t'a vedie k pýche, ale veľké poznanie t'a vedie k pokore.**“

Jediná správná odpoveď

Veľmi hlboké vyznanie „neveriaceho“ Tomáša,
by malo byť aj naším vyznaním

Ježiš Kristus je "Môj Boh a môj
Pán!"

Jn 20,28